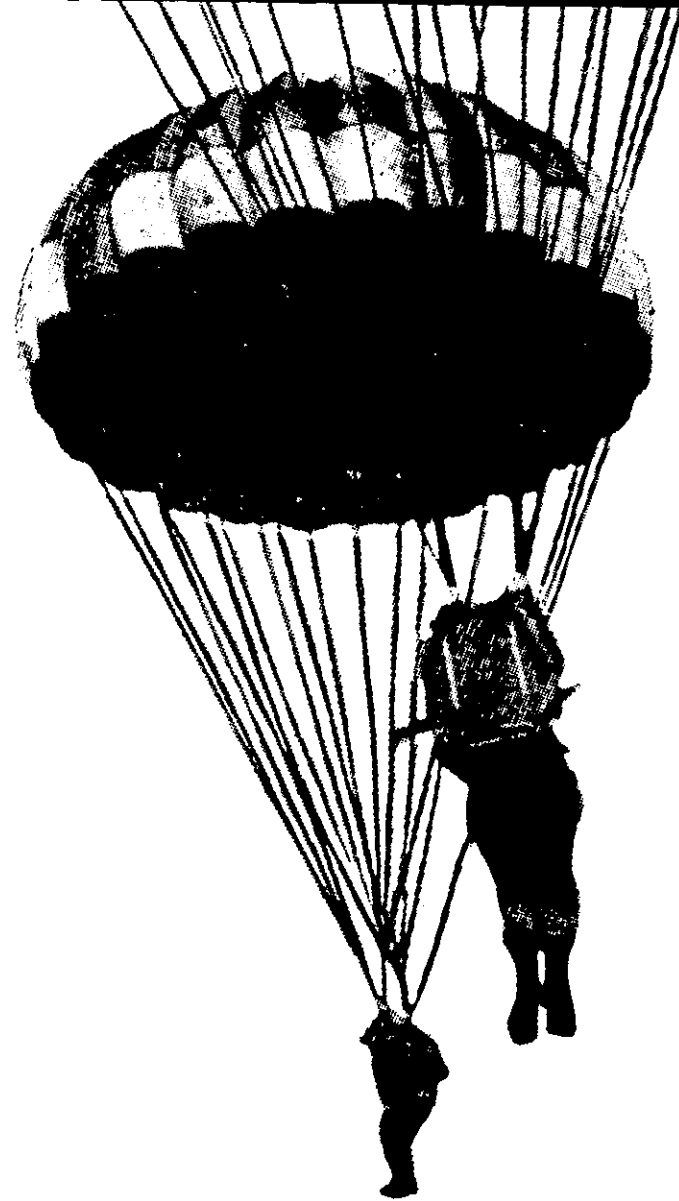


פעולות ראשונות

אל"מ מ. גור



חזרה בנסיס

סדרת אימוני הפרט, שנערכה בחורשת האקליפטוסים ליד כפר-מנחם, הסתיימה. הגרעין המרכזי של הפלוגה התחזק והתחשל. הרגשת סיפוק וגאווה מילאה את לבותיהם של רוב החברה על ההישגים שאליהם הגיעו. הכושר הגופני עלה ועמו גם הביטחון העצמי. המסע הרגלי חזרה למחנה היה טוב בהרבה מהמסע אל הסדרה. הקצב היה שקול ובוטח ולא היה נפל.

אולם צלקות בגוף הפלוגה היו. משבר הנפקדים והנופלים לא עבר בלי להשאיר סימנים. השורות הצטמצמו במקצת וגם בין הנשארים היו עדיין כאלה אשר בסתר לבם רצו להפסיק ולעזוב את השורות. קשה היה להם ולא הרגישו בפלוגה כבבית. אותם החזקתי בכוח, מתוך תקווה שעם הזמן אף הם יתגברו על הקשיים וייעשו צנחנים אמיתיים. לכולם, ובמיוחד לחלשים, היתה חשובה שהייה שקטה במחנה לשם התארגנות מחדש, מנוחה והתחזקות לקראת העתיד.

אולם המצב הביטחוני ציוה אחרת.

כבר בהיותנו בשדה ביצע הגדוד פעולת תגמול שיעדה — מכון מים בעזה (אותו מכון שפוצץ שוב כמה חודשים אחרי כן בפעולת עזה). בפעולה זו השתתפו כוחות מנוסים מהגדוד וביניהם פלוגה ב' הוותיקה. על הפעולה פיקד אריק ה"מג"ד, ועל הכוח שחדר פנימה פיקד דוידי ה"סמג"ד, שהיה קודם לכן מפקד פלוגה זו. הפעולה הוכתרה בהצלחה מלאה. בינתיים נמשכו מעשי הטירור הערבי ועל צה"ל הוטל לערוך כמה פעולות תגמול.

פעולות אלה הוטלו, כמובן, על הצנחנים.

ח'רבת סיכה

הפעולה הראשונה היתה באיזור ח'רבת סיכה, שבסביבות דביר. לגבי הפלוגה שימשה פעולה זו מעין הדגמה וטבילת-

אש. לא ניתן לנו שום תפקיד ממשי ושימשנו כמעין עתודה עורפית. אולם גם לעצם ההשתתפות בפעולה היתה חשיבות רבה. החברה הרגישו שהם כבר צנחנים לכל דבר ושכל הדיבורים על פעולות לא היו בעלמא. המעשים החלו לתפוס את מקומם של הדיבורים.

ההכנות לפעולות התגמול נעשו, בדרך-כלל, בחופזה. הזמן, ממתן הפקודה לביצוע, היה קצר וההכנות — דחוסות.

כשנודע לנו על הפעולה התחלנו בהשלמת ציוד ותחמושת. כיוון שלא הוטל עלינו תפקיד מיוחד לא עמדנו בפני צורך לערוך ארגון וחלוקה חדשים של כוחות וכלי-נשק ורק השלמנו לכל אחד את החסר.

הוקצתה לנו שעה מסוימת לניסוי הכלים ולבדיקתם ודבר זה נתן לחברה את התחושה האמיתית של שותפות בפעולה. מכל עבר במחנה, לפי קביעת מפקדת הגדוד, נשמעו יריות רובים, מקלעים ותת-מקלעים, כמעט כמו בקרב. פה ושם התפוצצו גם רימונים — לבדוק סדרות חדשות. התזמורת היתה רבת קולות בזכות הסוגים הרבים של כלי-הנשק. תתי מקלע "עוזי", עדיין לא היה לנו ואנו פעלנו אז עם "טומיגנים", "שמייסרים", "טומי" פניני ו"סטנים". האחד יורה בקצב מהיר ובקול צלול וגבוה והאחר יורה בצליל אומר כבוד, אטי ועמוק. כל אחד בוחר כלי-נשק לפי מזגו וטעמו. לי היה "טומי" אמריקאי — קצת כבד אמנם אבל מתאים למידות גופי ה"בריאות". רחובות המחנה המו מאדם. קבוצה אחת הולכת לירי והשנייה חוזרת. חיילים נושאים על הגב ארגוני תחמושת, רימונים, אשפות למחסניות נוספות וכלי-נשק להחלפה. גיפים עם מפקדים עוברים במהירות לתדריכים ולפקודות ומשאיות עמוסות נקשרות אל עוקבי מים, מטבח ומשא. הרגשה טובה, הרגשת כוח ושותפות.

התדריך לפלוגה היה כללי. אנו נופנה אל מקומנו בשטח ושם נתפרס, נחפור עמדות אישיות ונמתין להתפתחויות. ה"מ"פ עם ה"מ"מים יהיו בעמדת תצפית קדמית כדי "לקרוא את הקרב" ולוודא פעולה יעילה בהינתן הפקודה.

מכשירי קשר קלים חולקו למחלקות והקשר בתוך הפלוגה הובטח.

לקראת ערב עלינו למשאיות, תפסנו את מקומנו בשיירה ויצאנו לדרך.

לרוב החיילים היה השטח חדש ובלתי מוכר. אנו המפקדים הכרנוהו בזכות סדרות אימונים קודמות וסיורי גבול, שערך כל אחד ביחידתו הקודמת. אולם לרוב החיילים, כאמור, היתה זו הפעם הראשונה להתקרב אל איזור גבול בלתי ידוע ולקראת פעולה של ממש. אמנם, בעתיד הקרוב גם הם "יחרשו" כאן כל גבעה וישטפוה בזיעה. אולם כרגע היו אלה בשבילים הרים גבוהים וחשוכים, מטילי אימה ופחד, כשהי אויב הנעלם מסתתר מאחוריהם.

עם הירידה מהכביש הראשי לבאר-שבע החלו הטלטולים של דרך עפר. נסענו באורות קטנים והנהיגה היתה קשה. האבק הרב, שהעלו גלגלי השיירה הארוכה, הכביד אף הוא ולעתים נאלצנו לעצור, כדי ל"טהר" במקצת את האויר ולא לסטות מהדרך.

הנסיעה נמשכה ונמשכה... מסביב חשיכה מוחלטת... רעידות המכונית ושחור הליל נוסכים שינה והחבר'ה מנמנמים... מדי פעם — קפיצה קשה על תעלה לרוחב הדרך או נסיעה בשיפוע חריף ואז נופלים אחד על רעהו, צוחקים, מקללים ומתיישבים חזרה. נוסעים.

ככל שארכה הנסיעה גברה המתיחות. מתקרבים לגבול. פעולה ראשונה. טבילת אש ראשונה. איך יהיה? החיילים תוהים — היתנהגו בסדר? האם לא יביישו?

והנשק — אמנם התאמנו בו רבות ואף ניסינו אותו לפני היציאה, אך האם לא יכזיב?

אולי תרעד היד, אולי יקרה מעצור. יש פה כל כך הרבה אבק... ייכנס למחסנית ואז — פעולה תכופה, ובינתיים — האויב יורה.

בוודאי יהיו נפגעים. אולי אני... אולי אני... ובבית, מה יהיה בבית?

ואם ניפצע... בבית חולים... הכל לבן... רופאים בח' לוקים לבנים; קירות לבנים — וכאן — הכל שחור ומאובק... ושם, הכל נקי ולבן... ויש גם אחיות...

השיירה נעצרה. הגענו.

ירדתי מהגי"פ ועברתי ממשאית למשאית. מפקדי המחלקות יצאו מה"קבינות" הנוחות והחמות ופנו להוריד את מחלקותיהם. תוך שניות עמדו המחלקות מסודרות.

מסביב שקט. הפקודות נלחשות ומועברות מפה לאוזן ובתנור עות יד. איש איש בודק את ציודו לוודא שהכל קשור כראוי ושום דבר לא נשכח.

מגיעה פקודה מה"מג"ד — להתחיל לזוז. הכוחות הראשונים,

אלה אשר צריכים לבצע משימות של ממש, כבר במקומותיהם. שם יש חבר'ה מפלוגה ב', מהסיירת ומפלוגה א'. הגבעה שלנו די קרובה ואנו עולים עליה במהירות. עד אור נשארה רק כמחצית השעה ויש להזדרז.

כל מחלקה תפסה את מקומה. הכוחות הובלו לגזרותיהם והי אנשים החלו מיד לחפור לעצמם שוחות.

ערכתי סיור בין הלוחמים. היה קר — קור שלפנות בוקר. הלחות היתה רבה. החבר'ה רועדים במקצת אולם העבודה באת החפירה מתחילה לחמם. השקט מופרע עתה על-ידי נקישות האתים באדמה הקשה ובאבנים. השלוה הקודמת מופרעת. המכוניות נעות למקומותיהן ומסדרות תוך נהמת מנועים והחלפת הילוכים חורקת.

הקרוב החל

עדיין שקט. עליתי עם ה"מ"מים לעמדת תצפית והמתנו לתחילת המבצע.

שכבנו על האדמה הלחה ורעדנו. הבוקר החל מפציע. הסתכלנו לאחור. הפלוגה עובדת כהוגן, מתחפרים.

המתיחות גדלה. כל רגע צריכה להיפתח אש. מי יפתח? מה יהיו התוצאות?

והנה... יריה ראשונה פולחת את האויר... אחריה עוד אחת ועוד ועוד... הקרב החל... מכשירי הקשר מופעלים. אריק נותן פקודות. אלישע, שנמצא עם החבר'ה קדימה, מדווח. עדיין לא כלום. אולם הספק מתחיל להתגבש. מה יהיו תוצאות הפעולה... אם הירדנים יאתרו אותנו לפני הזמן הם ודאי לא יצאו לעבודתם בשדות.

מתפתח קרב יריות וצליפות. זוהי שיטת לחימה שנואה עלינו... אנו אוהבים להילחם ממש... לרוץ, להסתער, להגיע לקרבות פנים-אל-פנים, לנצח. לשכב כך מאחורי סלעים ובתוך עמדות ולירות — זה לא בשבילנו. זה גם לא "השטח החזק שלנו" מבחינה מקצועית. אנו אמונים יותר על התת-מקלע ורימון-היד. צליפות רובה אינן כה אופייניות לקרבות צנחנים. לעומת זאת — הכפריים הערביים מומחים באלה.

בין הגבעה שלנו והכפר ח'רבת סיכה משתרעת בקעה. אלישע

מסע ההתקרבות



לחמנו או לא, אבל את הרוביקון עברנו — השתתפנו בפעולה!

בית-ליקיה

לא הרבה הספקנו להתחמם על הרגשת הגאווה של לוחמים חדשים וכבר ניתנה לנו הזדמנות שנייה, כעבור יומיים. הוחלט לבצע פעולות על רצח שני יהודים במושב מטע. המשימה שוב הוטלה, כמובן, על הגדוד שלנו.

גם בפעולה זו הוטלו התפקידים העיקריים על הכוחות הוותיקים בגדוד ואנו שוב הובאנו אל השטח לתפקידי עתודה. אל כפר בית-ליקיה חדרו דוידי ואלישע עם כוחות מפלוגה ב' הוותיקה. חסימה רחוקה הוטלה על הסיירת של מאיר הר-ציון. חסימה דרומית הוטלה על רס"ג מרסל עם סגל הפלוגה שלו וחסימה צפונית הוטלה על סרן שלמה עם אנשי פלוגה א'.

שוב חזרנו על ההכנות הרבות בבסיס, אולם הפעם ביתר קיצור, כי הרי היינו כבר מנוסים. הוצאנו במהירות נשק ותחמושת נוספים, ניסינו את כלי הנשק בפניות המחנה והפעם אף היה בידינו זמן לתדרך את הפלוגה ולהסביר את מהות הפעולה. שוב נוכחנו שרוב החיילים לא היו בשטח אף פעם אחת קודם לכן. אנו המפקדים הכרנוהו מטוילים, מסעות קודמים, מסדרות אימונים וסיורי גבול.

כיוון שהפעולה כולה נועדה להיערך בלילה שיערנו לעצמנו שהרבה לא נראה, אלא אם כן יתחוללו הפתעות בלתי צפויות.

שוב נערכה הפלוגה בשטח כאשר המשימה ברורה: עתור זה למקרה הסתבכות, וכוננות לסיוע בנשיאת נפגעים (לצורך זה הבאנו אתנו אלונקות נוספות).

הצטופפנו, אני עם מפקדי המחלקות, ליד מפקדת הגדוד כדי "להיות בתמונה" ולקבל פקודות במהירות.

הרעיון המרכזי בתכניתו של אריק היה לבצע מעין חדירה אל הכפר ובכך למשוך אליו תגבורת לגיון. כשיצליח בכך — יעצרו החסימות את האויב ויסתערו עליו.

לכן עקבנו בעיקר אחרי התקדמותו של הר-ציון, שהיתה העמוקה ביותר ועברה בשטחים קשים ומאוכלסים.

המטרה הושגה

יריות ראשונות בקעו את החשיכה. הסתבר שכמה כפריים גילו את הכוח של דוידי ופתחו באש מקלעים ורובים. הקרב החל. מרגע זה היו כל תשומת לבנו ודריכותנו לתנועות אויב, לכיוון איזור הפעולה.

ואמנם לא חלף זמן רב והכוח של הר-ציון דיווח על תנועת כלי רכב לעברו. כמו כן התגלו תנועות רכב לעבר החסימה של שלמה.

המתיחות גברה.

דוידי דיווח על התפתחות הקרב אצלו ועל כמה נפגעים. מצב הרוח ירד במקצת. חיכינו בתקווה להתפתחויות טובות בחסימות.

ואמנם — נשמעו התפוצצויות ונראו להבות מעבר החסימה של הסיירת. למרות הסקרנות התאפק אריק ולא קרא למאיר לדווח. המתנו בציפיה דרוכה. והנה הודעה: כמה כלי רכב



ההמתנה

עם החבר'ה שוכבים שם למטה. לא נוח. מבחינה קרקעית הכפריים וכוונת הלגיון שבכפר תולשים עליהם.

רימוני עשן נראים פה ושם בניסיון להסתיר את תנועת החבר'ה להחלפת עמדות.

סופאפו מ"פ א' עם חלק מהכוח שלו נכנסו לפעולה במגמה לרתק את האויב מגבעות גבוהות בשטחנו ולתמרן דרומה, כדי למשוך לשם חלק מכוח האויב ואשו.

אנו מאזינים ברשת הקשר ואיננו מתערבים. לא פנו אלינו ואין טעם להפריע ללא צורך.

מאחורינו חופרת הפלוגה. אולם הסקרנות גדלה והחבר'ה בפלוגה רוצים לראות מה קורה. פה ושם הפסיקו חיילים את עבודת החפירה והתקדמו במקצת לצפות אל שטח הקרב. כדורים חולפים מעל הראש, בודדים ובצרורות. תחילה מכופפים מדי פעם את הראש. לאט לאט מתרגלים. הכדורים עוברים מעל ואינם מסוכנים.

והנה — אריק פונה אלי. עלינו לשלוח כוח לתמרן קצת צפונה, במגמה לאיים על אגף האויב והכניסות הצפוניות לכפר. משה'לה ה"מ"מ לידי. הוריתי לו לקחת את מחלקתו ולהתחיל בפעולה.

קבענו את דרך התקדמותו ואת המקום עליו יתפרס עם המחלקה, לפתיחה באש.

הוא רץ אחורה, כינס את הכוח, הסביר בקצרה את המשימה והחל לנוע.

מרגע זה עקבנו אחרי הקרב ביתר תשומת-לב. הוכנסו לכוננות גם המחלקות האחרות, למקרה הצורך. סופאפו נפצע בבטנו. היו עוד שני נפגעים.

אריק נוכח, שאין הירדנים מגלים כל רצון ונכונות להיכנס לקרב. לנו לא היה אישור להתקדם לעברם ולגרות אותם, כי הדבר היה כרוך במעבר גבול והדבר חרג ממסגרת המשימה.

עוד משה'לה בדרך, ניתנה לנו הפקודה להפסיק את הפעור לה. הכוח של אלישע כבר עלה מן הבקעה ואריק החליט לנתק מגע.

משה'לה והמחלקה שלו רגזו וקיללו. עוד כמה דקות ואף הם היו זוכים לקחת חלק בקרב.

עד הצהריים היינו במחנה. ההרגשה בפלוגה היתה טובה.

קנאת לוחמים

אנשי הפלוגה היו מלאי התרגשות. הפעם השתתפו בפעולה ממש ואף היו בשטח אויב. נושאי האלונקות נשאו בפעם הראשונה נפגעים.

שוב חל עיכוב. אחד החיילים בכוח של פלוגה א' נעלם. אריק הורה לי לצאת עם הפלוגה אל עבר שלמה ולסייע בידם למצוא את הנעדר.

הלילה קרב לקצו. עוד מעט יאיר. הזדרזנו בתנועה. הרגשתי שמאחורי צועדת פלוגה. אמנם אין אנשיה אלא טירונים, אולם בהרגשתם כבר היו לוחמים. ניתן היה לחוש זאת באויר. הרגל היתה קלה.

עד שהגענו אל שלמה האיר היום. בהשקיפנו אל עבר הוואדי ראינו את הכוח נע ומתפתל על השביל העולה מעלה אלינו. אותתנו להם בידיים והתחלנו לרדת לעברם.



שלל

אולם כבר לא היה צורך. הנעדר נמצא.

המתנו להם על הגבעה ובעברם לידינו קינאנו בהם. הם היו במגע עם אויב. התבוננתי בחיילי הפלוגה: עיניהם המעריצות לא משו מהלוחמים הוותיקים של פלוגה א' — לוחמים השבים מן הקרב.

היתה זו כבר קנאה טובה — קנאת לוחמים.

חשתי בהרגשה הגואה אצל כל אחד מאנשינו: מילא — הפעם ביצענו רק תפקידים משניים. אולם עובדה — היינו כבר למטה, בשטח אויב. לא ירחק היום ואנו נהיה הוותיקים. החריש העמוק הראשון נעשה. נושא הקנאה כבר אינו החבר, אשר הלך אתמול לקולנוע בעיר הגדולה. נושא הקנאה הוא הצנחן הלוחם, שעליו מוטל התפקיד ה"טוב" ביותר בפעולה. מעודד מכך יכולתי להתייזב בפני אריק כעבור זמן לא רב, לקראת פעולה על הכפר סוריף ולומר לו: המפקד — הפעם התור להסתער הוא שלנו. זו זכותנו. וכך אמנם הוחלט.

של האויב, ביניהם משוריינים, נפגעו ובידינו כמה שבויים. לכוחותינו אין אבידות.

השמחה רבה. מטרת הפעולה הושגה.

בינתיים דיווח גם שלמה על כוחות לגיון אשר הגיעו בכמה משאיות, אולם ירדו מהרכב והחלו לאגוף ברגל.

כיוון שבידינו היו שבויים וכוח אחד של האויב נפגע, פקד אריק לנתק מגע ולחזור לגבול.

ככוח שחזר מהכפר התעוררו קשיים בנשיאת הנפגעים. אריק החליט להפעיל את הפלוגה שלנו בשתי משימות: האחת — לחסום את הכביש הראשי לכיוון לטרון, כאשר הסתבר שה-לגיון מחיש למקום כוחות רבים; השנייה — להתקדם אל עבר הכוח החוזר מבית-ליקיה ולסייע בידו לשאת את הנפגעים. מרגע שאריק החל לחשוב על החסימה ואמר לי זאת, התחלתי לארגן לכך כוח, מורכב בעיקרו ממפקדים.

סיכמתי עם אריק על קבוצה בת שבעה עשר אנשים. לקחתי אתי קצין אחד, לוי ואת ה"רס"פ כמפקדי כוחות משנה (החיילים וה"מ"כים היו בעיקר מהמחלקה של לוי).

ריכזנו כלי-נשק אוטומטיים וכלים נ"ט מהפלוגה, וירדנו במהירות מהגבעה, אל הדרך.

התנועה נמשכה כעשר דקות. תוך הליכה המשכנו לעקוב במכשירי הקשר אחר המתרחש. לפי רעש היריות וההתר-פוצצויות אפשר היה לקבל רושם של קרב המתחולל על פני שטח נרחב. ואמנם המרחקים בין הכוחות השונים היו די גדולים, ביחוד לגבי המקובל בלילה.

התמקמנו על הכביש, לא רחוק מהצומת אל בית-ליקיה. ממקום זה יכולנו לפעול מול כל אויב, אשר יבוא מאחד משלושת הכיוונים: דרום — כיוון עיקרי; צפון — במידה שהאויב יעקוף את החסימה של פלוגה א' ומזרח — במידה שהאויב יעקוף את החסימה של מרסל וינסה לנתק את הכוח של דויד.

הסיכויים להיפגש עם האויב אמנם היו קטנים, אך נמצאנו בכל זאת בשטח אויב כשותפים פעילים במבצע.

לא עבר זמן רב והתחלנו לשמוע את הכוח החוזר מן הכפר. בשלב זה הורה אריק לשארית הפלוגה, שנשארה למעלה בפיקודו של משה'לה, לנוע לעברו ולסייע לו. משה'לה עשה זאת במהירות רבה ועד מהרה נע כשני קילומטרים בשטח האויב עמוס אלונקות וחומרי רפואה.

בינתיים ניתקה הסיירת מגע והחלה לחזור עם שבוייה ושלל הנשק שנפל בידה. הקרב נמשך בחסימה של פלוגה א', כיוון שחלקים מכוח האויב נעלמו מעיניו של שלמה והיתה אפשרות שהם נכנסו, יתכן אפילו בטעות, בינו לביננו.

מסיבה זו היתה דרכו חזרה יותר זהירה והוא אף נאלץ לשנות את נתיב התנועה. משהיו כוחותיו של דויד, הרי-ציון ושלמה בקרבת הגבול, קיבלתי אף אני פקודה לחזור אל אריק.

במפקדת הגדוד ובכוחות היו רגשות מעורבים. צער וכאב על הנפגעים, ושמחה רבה על ההצלחה בפעולה.